

31. 1. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Prevenční povinnost

V tomto článku bychom chtěli stručně poukázat na poměrně nedávno vydané rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 25 Cdo 2387/2020 ze dne 24. 6. 2021, ve kterém se Nejvyšší soud zastal zákaznice, která utrpěla zranění na chodbě v jedné pražské nákupní galerii, a která se žalobou o zaplacení domáhala po provozovateli nákupní galerie zaplacení částky ve výši 454 tis. Kč. Tato částka měla představovat náhradu ušlého výdělku, náklady související s léčením, náhradu za ztížení společenského uplatnění, zadostiučinění za nemajetkovou újmu a bolestné. Žaloba byla ze strany zákaznice podána i přes to, že místo na podlaze v nákupní galerii bylo dostatečně zakryté a označené výstražnou lepící páskou.

Samotnou nerovnost podlahy, která zapříčinila zranění zákaznice, spočívající v mírně vyvýšené plastové desce, připevněné k podlaze černožlutou lepící páskou, označil soud prvního stupně za zcela bagatelní například v porovnání s obrubníky či uvolněnými dlaždicemi.

Přesto by dle našeho názoru měli pozornost tomuto rozhodnutí věnovat hlavně všichni provozovatelé nákupních center, neboť jak dovodil Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí, je třeba si uvědomit, že rozdílnou obezřetnost mají chodci venku na chodníku a uvnitř nákupní galerie, tím spíše, když je zřejmé, že více pozornosti věnují nabídkám obchodů než stavu podlahy. V tomto duchu i následně uzavřel, že utrpí-li poškozený újmu v budově, bude za ni odpovídat její vlastník, pokud dostatečně nedostál svým povinnostem při správě budovy, resp. pokud jeho konání nevyhovělo zvyklostem soukromého života.

V rámci prvoinstančního řízení soud žalobu zamítl s odůvodněním, že ve způsobu zabezpečení a označení nerovnosti podlahy neporušila žalovaná povinnost vyplývající z ustanovení § 2900, § 2909 či § 2910 zákona č. [89/2012](#) Sb. občanského zákoníku (dále jen „o. z.“). Vzhledem k absenci porušení prevenční povinnosti ze strany žalované, tak soud shledal nadbytečným zkoumáním splnění dalších předpokladů odpovědnosti za škodu, tedy vznik újmy, její výši a příčinnou souvislost mezi újmou a protiprávním jednáním žalované. Naopak měl soud prvního stupně za to, že si zranění způsobila sama zákaznice, když nevěnovala dostatečnou pozornost prostoru, v němž se pohybovala.

Soud druhého stupně s totožným odůvodněním potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a rozhodl o nákladech odvolacího řízení. Odvolací soud přitom vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a ztotožnil se i s jeho závěrem o neprokázání základního předpokladu odpovědnosti žalované za újmu, jímž je porušení právní povinnosti. Shodně tak se soudem prvního stupně uzavřel, že nerovnost podlahy byla dostatečně označená a při běžné opatrnosti zcela viditelná.

Zákaznice však s rozhodnutím soudů nesouhlasila a rozsudek odvolacího soudu napadla dovoláním, jehož přípustnost spatřovala zejména v tom, že se odvolací soud při posuzování splnění prevenční povinnosti odchýlil od dosavadní judikatury dovolacího soudu k § 415 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 2013, která každému ukládá povinnost zachovávat takový stupeň bedlivosti, který po něm lze vzhledem ke konkrétní časové a místní situaci požadovat.

Nejvyšší soud následně na to označil dovolání podané zákaznicí za přípustné a současně uvedl, že soudy obou stupňů chybovaly, když v dané věci nesprávně posoudily otázku výkladu obsahu

prevenční povinnosti. Nadále tak zůstala předmětem sporu skutečnost, zda provozovatel nákupní galerie označil nerovnost podlahy natolik zřetelným způsobem, aby ji zaregistrovali procházející zákazníci.

Nejvyšší soud současně poukázal na to, že ustanovení § 2900 o. z. sice navazuje na ustanovení § 415 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, avšak obsahuje významné formulační odlišnosti, které se musí promítnout i v aplikační praxi soudů. Podstatnou odlišností současného pojetí prevenční povinnosti podle § 2900 o.z. je, že dopadá pouze na případy aktivního počínání, tj. konající osoba musí dbát práv jiných osob, aby do zákonem vyjmenovaných statků nebylo neopodstatněně zasaženo vzhledem ke konkrétním poměrům a souvislostem. Oproti tomu ustanovení § 2901 o. z. stanovuje zvláštní podmínky, za nichž vznikne subjektu povinnost k náhradě újmy způsobené jeho omisivním jednáním (nekonáním, opomenutím).

Za situace, kdy právní úprava zakládá odlišný odpovědnostní režim v závislosti na tom, zda újma vzešla z aktivního či pasivního jednání škůdce, vyplývá, že správné posouzení porušení právní povinnosti, tj. zda se v konkrétním případě jedná o aktivní konání, anebo pasivní opomenutí, je klíčové pro určení, které z ustanovení § 2900 a § 2901 o. z. na určitou situaci dopadá.

V této souvislosti upozornil Nejvyšší soud na to, že v úsudku nalézacího soudu přitom o tom, zda si žalovaná počínala při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného, a to způsobem, který vyžadovaly okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, zcela absentovalo alespoň stručné zohlednění všech podmínek ustanovení § 2900 o. z.

S odkazem na výše uvedené zásady bylo namíste očekávat, že provozovatel nákupní galerie označí nerovnost na jinak neporušeném a hladkém povrchu interiérové komunikace mezi obchody natolik zřetelným způsobem, aby ji zaregistrovali procházející zákazníci nákupní galerie, od nichž nelze na daném místě požadovat soustředěnou pozornost zaměřenou na stav podlahy.

Nejvyššímu soud tak nezbylo než přisvědčit zákaznici, která od počátku zdůrazňovala především nedostatečnost opatření přijatých provozovatelem nákupní galerie k označení překážky.

Dovolací soud proto rozsudek odvolacího soudu v části výroku, již bylo rozhodnuto o žalobě na zaplacení a o nákladech řízení zrušil. V příslušeném rozsahu zrušil Nejvyšší soud i rozsudek soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Výše citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky je upozorněním pro všechny majitele budov, že pouhé označení místa nehody mnohdy nepostačuje ke zproštění odpovědnosti za újmu, neboť jak vyplývá z výše uvedených závěrů, záleží i na způsobu zajištění s přihlédnutím k povaze věci, zvyklostem soukromého života, místním poměrům a konkrétním okolnostem vzniku újmy.

Mgr. Jana Hadová,
advokátní koncipientka

HSP Partners advokátní kancelář v.o.s.

Vodičkova 710/31
110 00 Praha 1

Tel.: +420 734 363 336

e-mail: ak@akhsp.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)